

ԿՐԹԱԿԱՆ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՅՆԵՐԸ` ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐԻ ՄՊԱՍՈՒՄՆԵՐՈՒՄ

Վրաստանի կրթության եւ գիտության նախարար Ալեքսանդր Ջեջելավան ներկայացրեց ուսուցիչների մասնագիտական զարգացման ու պաշտոնական առաջընթացի սխեմայի մի քանի հիմնական պարամետրեր:

Նախարարի հայտարարությամբ, առաջինը, ինչը կվերացվի` ուսուցիչների առարկայական քննությունն է: Թեպետ առաջիկայում կրկին կանցկացվեն մանկավարժների ունակությունների քննությունները, սակայն` առանց արգելագծերի: Այդ գործընթացը «քննություն» չի լինի, եւ հնարավոր է այն կոչվի «որակավորման հաստատում»:

Կրթության նախարարը ծրագրում է նաեւ ուսումնական ծրագրի կրճատում, ինչը նրա խոսքով, ամենայն հավանականությամբ, կիրականացվի հաջորդ ուսումնական տարվանից: Նախարարի խոսքով, դա հիմնականում կառնչվի միջին դասարանների աշակերտներին:

Երեսնամյա աշխատանքային փորձ ունեցող ուսուցչի համար քննության հանձնումն ընկալվում է որպես անհամապատասխան: Առաջիկայում ծրագրվող միջոցառումները կկոչվեն որակավորման բարձրացում, թե որակավորման հաստատում, կիրականացվեն առանց արգելագծերի: Բացի այդ, մանկավարժական ունակություններից եւ առարկայի իմացությունից բացի, պարտադիր կլինի ծնողների հետ աշխատանքի բաղադրիչը: Ուսուցիչները, ովքեր ծնողների հետ անցկացնում են անհատական աշխատանքներ, դրանց վրա ժամանակ վատնում, պետք է, որ դրանց դիմաց ստանան լրացուցիչ կրեդիտներ: Նախատեսվում ենք նաեւ ներդրել կրեդիտներ հատուկ կրթական կարիքներ ունեցող երեխաների հետ աշխատանքի համար,` ընդգծեց նախարարը:

Անդրադառնալով ուսումնական ծրագրի թեմային` նա նշեց, որ միջին դասարանները բավականին ծանրաբեռնված են:

Չեւեւաբար, երեխային պետք է հնարավորություն ընձեռել, որ դասերը կարճ ժամանակում կարողանա պատրաստել, չունենա ծանր պայուսակ եւ, վերջին հաշվով, չձանձրանա սովորելուց, որպեսզի բարձր` 10-12-րդ դասարաններում, առաջնահերթայինը դառնա դասը: Նշեց նախարարը եւ հավելեց, որ 5-8-րդ դասարաններում լինի ազատ եւ ունենա այն մանկությունը, որը նշանակալից է տվյալ ժամանակահատվածի համար:

Ալեքսանդր Ջեջելավանի խոսքով, առաջինից չորրորդ դասարանի ծրագիրը նորմալ է, 5-րդ եւ 6-րդ դասարանի ծրագիրը պետք է կրճատել, իսկ ինչ վերաբերում է 7-րդ, 8-րդ, 9-րդ ուսումնական ծրագրերին, ապա դրանք ծայրաստիճան ծանրաբեռնված են եւ վերանայման կարիք ունեն:

Անդրադառնալով Վրաստանի հանրային դպրոցներում անցկացված միջազգային հետազոտման արդյունքներին Ալեքսանդր Ջեջելավան հայտարարեց, որ երկրի կրթական համակարգում անհրաժեշտ է իրականացնել արմատական վերանայում:

Մենք ծրագրում ենք բարեփոխումներ բոլոր ուղղություններում, որպեսզի մաթեմատիկական նոր մտածելակերպում եւ մյուս ուղղություններում ունենանք առաջընթաց, եւ մենք անպայման կանենք: Հենց դրա համար էլ, մեր կառավարության գլխավոր առաջնահերթությունը կրթությունն է, եւ

այդ ուղղությամբ անելիքները շատ են,` հայտարարեց Ջեջելավան:

Նշեց, որ աշակերտների գնահատման միջազգային ծրագրի (PISA) տվյալներով, 2015 թվականին Վրաստանի հանրային դպրոցների աշակերտների արդյունքները շատ ավելի հուսադրող են, քան 2003 թվականին էին, ինչպես բնագիտական, այնպես էլ` ընթերցածի ընկալման ու մաթեմատիկայի ուղղությամբ: Հետազոտությունների արդյունքներով, Վրաստանը հայտնվել է առաջատար իննգ երկրների թվում, որոնք, նախորդ հետազոտության արդյունքների համեմատությամբ, բարելավվել են ցուցանիշները: Նշեց, որ բնագիտության ցուցանիշով Վրաստանի դպրոցների աշակերտների գնահատականը, նախորդի համեմատությամբ, ավելացել է 23, ընթերցածի ընկալման առումով` 16 եւ մաթեմատիկայի ուղղությամբ` 15 միավորով: Հատկանշական է, որ մաթեմատիկական եւ բնագիտական առարկաները Վրաստանում աղջիկներն ավելի լավ են սովորում, քան տղաները: Հետազոտության մեջ նշված է նաեւ, չնայած առկա առաջընթացին, Վրաստանի հանրային դպրոցներում վերոնշյալ բոլոր երեք ուղղություններով ընդհանուր գնահատականը միջինից ցածր է:

ԿԱՐԻՆԵ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՒՅԹ ԿՐԹՕԶՆԱԽՈՒՄ

ԵՎ ՀՆՉԵՅԻՆ ՊԱՐՈՒՅՐ ՍԵՎԱԿԻ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՉ

Սեփական աշխատանքը սիրելու ու այդ աշխատանքին նվիրված լինելու օրինաչափ արդյունքը իր գործին ստեղծագործաբար մոտենալն է: Այն արդյունավետ ու շրջապատի համար օգտակար դարձնելու միշտ նոր ու նոր միջոցներ փնտրելը:

Հենց այդ փնտրումների արգասիքն էր Թբիլիսիի թիվ 104 հանրային դպրոցի բազմամյա գրադարանավար Հասմիկ Անտոնյանի կազմակերպած միջոցառումը` նվիրված 20-րդ դարի հայ մեծանուն բանաստեղծ Պարույր Սեփակին (1924-1971): Այդ ցերեկույթը, ավանդույթի համաձայն, կապված էր պոետի որեւէ հոբելյանական տարեկիցի հետ, այլ ուներ մի նպատակ. սեր սերմանել գրքի ու ընթերցանության հանդեպ:

Շուրջ քառասուն աշակերտ մասնակցեց գրական-երաժշտական հյուսվածքին: Բանաստեղծի անձնական ու ստեղծագործական ուրույն եւ ըստ օրինաչափության դժվարին ճանապարհը ներկայացրեցին տարբեր հասակի` 3-12-րդ դասարանների սաներ: Պատմեցին իրենց մատաղ հոգու անկեղծ, վարակիչ ոգորումներով: Պարույր Սեփակ մտածողի` այդ պահից իրենց դալար հոգիներում «դաջված», համամարդկային սիրով շնչող, ուսանելի ու խորախորհուրդ բանաստեղծությունները նրանք հնչեցրին իր-

րեւ պատգամ ու ասես աշխարհին հղված ուղերձ:

Միջոցառումը պատշաճ արձագանքի արժանացավ ներկա հյուրերի կողմից: Վիրահայոց թեմի Սուրբ Գեորգ եկեղեցու հոգեւոր հովիվ Տեր Սամվել քահանա Թորոսյանը, «Վրաստան» թերթի խմբագիր Վան Բայբուրջյանը, Վրաստանի կրթության եւ գիտության նախարարության ազգային ուսումնական ծրագրերի վարչության ոչ վրացալեզու դպրոցներում ուսումնական նյութերի ներդրման փորձագետ Կարինե Մանուկյանը, բանասիրության պրոֆեսոր Էմմա Ախտյանը, մանկավարժ Ռոզա Ջոհրաբյանը ջերմ ու խրախուսանքի խոսքերով արժեւորեցին ցերեկույթը` կարեւորելով նրա ուսուցողական եւ դաստիարակչական նշանակությունը: Իսկ դպրոցի տնօրեն Իրինա ժամկոչյանն իր շնորհակալությունը բերեց մասնակից աշակերտներին եւ գրադարանավարուհուն ման գեղեցիկ եւ ուսանելի միջոցառման համար:

ՋՈՒԼԻԵՏԱ ԲԱՂԱՆՅԱՆ

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ ԺՆԵՎՈՒՄ

ՍԵՂԱ ՄԵԼՔՈՒՄՅԱՆ. «ԵՎ ԱՅԴ ՄԱՍԻՆ ԽՈՍՈՒՄ ԵՆՔ ՄԵՆՔ` ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈԲՐԱՄԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐՍ»

Նոյեմբերի վերջերին ՄԱԿ-ի մարդու իրավունքների խորհրդի ազգային փոքրամասնությունների հարցերով ժնեւում կայացած իններորդ զուամարման համաժողովին մասնակցում էր Վրաստանի ոչ կառավարական կազմակերպությունների պատվիրակությունը, որի կազմում էր նաեւ Ախալքալաքիում գործող «Քաղաքացիական կրթություն» համուն իրավական պետության» կազմակերպության նախագահ Սեղա Մելքումյանը: Նա ժողովի մասնակիցներին ներկայացրեց կրթության բնագավառի հիմնախնդիրները Վրաստանում: Ստորեւ ներկայացնում ենք Սեղա Մելքումյանի ելույթը համաժողովում:

Ես կխոսեմ իմ երկրի համար ցավոտ թեմայի` Աբխազիայի մասին: Կոնկրետ հարցը Աբխազիայի Գալիի շրջանում մայրենի վրաց լեզվի ուսուցման սահմանափակմանն է վերաբերում:

Դուք գիտեք, որ միջազգային հանրությունը Աբխազիան ընկալում է որպես Վրաստանի անկապտելի մաս: Սակայն, այդ տարածաշրջանը բռնազավթված է Վրաստանի հյուսիսային հարեւան Ռուսաստանի կողմից: Գալիի շրջանում լրիվությամբ խախտվում է վրաց բնակչության մայրենի լեզվի ուսուցման իրավունքը, դա էլ հենց ազգային պատկանելության տեսանկյունից խտրականություն է, թեպետ Աբխազիայի սահմանադ-

րությունը եւ պետական լեզվի մասին օրենքը հանրապետության քաղաքացիներին իրավունք են վերապահում կրթություն ստանալ իրենց մայրենի լեզվով: Եթե լեզվի վրացիները իրենց իսկ երկրում դարձել են ազգային փոքրամասնություն:

2011 թվականի տվյալներով, Աբխազիայում ապրում է շուրջ 40 հազար վրացի: 2015 թվականից աբխազական վարչական զբաղեցրած Գալիի շրջանի վրացալեզու 11 դպրոցներում վրացերենը փոխարինել է ռուսերենով եւ նվազագույնի հասցրել մայրենի լեզվով վրացերենով, երեխաների ուսուցումը:

Եվ այդ մասին խոսում ենք մենք` Վրաստանի ազգային փոքրամասնություններ-

ի ներկայացուցիչներս: Ես հայուհի եմ: Մենք համատեղ աշխատում ենք հրատապ հիմնախնդիրների լուծման ուղղությամբ` առաջնային դարձնելով Վրաստանի միասնության իրավահավասարության, նրա բազմազգ ավանդույթների պահպանման սկզբունքները: Վրաստանում լեզվական եւ կրթական քաղաքականությունն ունի երկու կարեւոր հիմնադրույթ. մի կողմից դա ազգային փոքրամասնությունների ինտեգրման նպատակով պետական լեզվի ուսուցման մակարդակի բարձրացումն է, մյուս կողմից` ազգային փոքրամասնության լեզվի եւ մայրենի լեզվով կրթություն ստանալու նրանց իրավունքի պաշտպանությունը:

Թեպետ այդ ոլորտում կան մի շարք ուշադրելի հարցեր:

Նախ` նախադպրոցական կրթությունը: Վրաստանի տարածաշրջաններում մանկապարտեզների սահմանափակ թիվը, հատուկ պատրաստված կադրերի անբավարարությունը, ազգային փոքրամասնությունների լեզուներով նախադպրոցական կրթության ուսումնական ծրագրերի բացակայությունը` սրանք բոլորն ազդում են նախադպրոցական կրթության մակարդակի վրա:

Նախադպրոցական որակյալ կրթության ապահովումը կրթական բարեփոխումների գլխավոր նպատակներից մեկն է, որի մասին ասաց Վրաստանի կրթության եւ գիտության նախարարը:

Երկրորդը` ընդհանուր կրթությունը:

Դպրոցական կադրերի ծերացման եւ բացակայության հիմնախնդիրը, առանձին դեպքերում դպրոցներում կրոնական խորհրդանիշերի օգտագործումը, մայրենի լեզվի դասագրքերի հիմնախնդիրը, ազգային փոքրամասնությունների լեզուներով դասագրքերի սխալ թարգմանությունը, դասագրքերում ազգային փոքրամասնությունների մասին տեղեկատվության բացակայությունը, բիլինգվալ կրթության անարդյունավետ համակարգը, ազգային փոքրամասնությունների մայրենի լեզվի դասաժամերի աստիճանական կրճատումը, մայրենի լեզվով ատեստացիոն քննությունների բացակայությունը, ազգային փոքրամասնությունների համար արգելակում են որակյալ կրթություն ստանալու գործընթացը:

Կրթության մակարդակի բարձրացման կարեւորության մասին Վրաստանի իններորդ զուամարման նորընտիր խորհրդարանի անդրանիկ նիստում խոսեց նաեւ Վրաստանի նախագահը: Եվ այս կապակցությամբ նա 2017 թվականը հռչակեց Վրաստանի կրթության տարի:

Մենք լիահույս ենք, որ բոլոր ծրագրերը հաջողությամբ կմշակվեն Վրաստանի բոլոր քաղաքացիների համար, անկախ նրանք բնակության վայրից, կիրականացվեն նախադպրոցական եւ ընդհանուր կրթության զարգացման բոլոր նախագծերը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ - ԱՐՑԱԽ. Փաստեր, իրադարձություններ

«ՎՐԱՍՏԱՆԻ», ԱՐՄԵՆՊՐԵՍԻ, ՊԱՆԱՐՄԵՆԻԱՆԻ ԵՎ ԿԱՎԱԶՊՐԵՍԻ ՆՅՈՒԹԵՐՈՎ

ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԱԶԱԿԻՅ, ՀՈՒՍԱԼԻ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐ

Դեկտեմբերի 7-ին Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսյանը ընդունեց Համաշխարհային բանկի Եվրոպայի եւ Կենտրոնական Ասիայի հարցերով փոխնախագահ Սիրիլ Մյուլերին:

սական զարգացման գործում ընդգծելով, որ բանկը ի սկզբանե դիտարկվել է ոչ միայն որպես ներդրումային ծրագրեր ֆինանսավորող, այլ նաեւ տնտեսական բարեփոխումների եւ մարդկային կարողությունների զարգացման գործընկեր:

Հանդիպմանը Համաշխարհային բանկի փոխնախագահը նշեց, որ ՀԲ-ն Հայաստանում իր ծրագրերն սկսել է իրականացնել երկրաշարժից տուժած բնակավայրերում վերականգնողական ծրագրերի իրականացմամբ եւ հետագա տարիներին հաջողությամբ զարգացրել է փոխգործակցությունը՝ ընդգրկելով Հայաստանի տնտեսության ամենատարբեր ոլորտներ:

- Վստահեցնում եմ, որ ՀԲ-ն իր լավագույն ջանքը կներդնի աջակցելու Հայաստանին նրա առաջընթացի գործում, - ասաց ՀԲ փոխնախագահ Սիրիլ Մյուլերը:

ՀԱՐԳԱՆՔԻ ՏՈՒՐԹ՝ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ԶՈՐԵՐԻ ՀԻՇԱՏԱԿԻՆ

(Սկիզբը՝ 1-ին էջում)

Գյումրիում, Վանաձորում եւ Սպիտակում Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսյանի անունից ծաղկեպսակներ են դրվել երկրաշարժի զոհերի հիշատակը հավերժացնող հուշակոթողների մոտ:

Հիշեցնենք, որ 1988թ. դեկտեմբերի 7-ին՝ տեղական ժամանակով ժամը 11:41 րոպեին, Հայաստանի մոտ 40 տոկոսն ընդգրկող տարածքում տեղի ունեցավ եպիկենտրոնում 10 բալլ ուժգնությամբ ավերիչ երկրաշարժ: Հաշվված վայրկյանների ընթացքում լրիվ կամ մասնակի ավերվեցին Սպիտակ, Լենինական, Կիրովական, Ստեփանավան քաղաքները, Սպիտակի, Ախուրյանի, Գուգարքի, Արագածի, Կալինինոյի, Ստեփանավանի շրջանների հարյուրից ավելի գյուղեր ու բնակավայրեր: Զոհվեց 25 հազարից ավելի մարդ, 500 հազարը մնաց անօթեւան: Շարքից դուրս եկավ բնակֆոնդի 17 տոկոսը՝ շուրջ 8 միլիոն քառակուսի մետր բնակելի տարածություն: Երկրաշարժի հետեւանքով, լրիվ կամ մասամբ ավերվեցին ավելի քան 230 արդյունաբերական օբյեկտներ:

նի, Գուգարքի, Արագածի, Կալինինոյի, Ստեփանավանի շրջանների հարյուրից ավելի գյուղեր ու բնակավայրեր: Զոհվեց 25 հազարից ավելի մարդ, 500 հազարը մնաց անօթեւան: Շարքից դուրս եկավ բնակֆոնդի 17 տոկոսը՝ շուրջ 8 միլիոն քառակուսի մետր բնակելի տարածություն: Երկրաշարժի հետեւանքով, լրիվ կամ մասամբ ավերվեցին ավելի քան 230 արդյունաբերական օբյեկտներ:

ներ՝ 82 հազար աշխատատեղով: Հայաստանի տնտեսությանը հասած վնասը կազմեց 13 միլիարդ ռուբլի:

ՎՐԱՍՏԱՆՈՒՄ ՏԱՐԱՆՑԻԿ ԳԱԶԱՄՈՒՂԻ 25 ՏՈՎՈՍԻ ՄԱՍՆԱԲԱԺՆԻ ՄԱՍՆԱՎՈՐԵՑՈՒՄԸ ՌԻՍԿԱՅԻՆ ԶԵՐ

Ազգային ժողովում կառավարության հետ հարցուպատասխանի ժամանակ, պատասխանելով առաջադրած հարցին, Վրաստանի վարչապետը հայտարարել է Հայաստանը սնուցող գազատարի

Հայաստանի վարչապետը Հայաստանի համար ռիսկային չի համարում այն հանգամանքը, որ Ադրբեջանը կարող է գնել Վրաստանի տարածքով անցնող եւ Հայաստանը սնուցող գազամուղի մասնաբաժնի 25 տոկոսը:

25 տոկոս մասնաբաժինը մասնավորեցնելու մասին, իսկ շրջանառվող տեղեկությունների համաձայն, Ադրբեջանը պատրաստակամություն է հայտնել գնել այն, վարչապետը ընդգծեց, որ վստահ չէ, թե ման գործարքը շուտ կլինի, սակայն եթե անգամ լինի էլ, Հայաստանի հարցում ռիսկեր չի տեսնում:

- 25 տոկոս մասնաբաժնի

տեր լինելով՝ տրանզիտային խողովակի ռիսկ չենք տեսնում, որ վրացական կողմն իրեն կպահի ոչ պայմանագրին համաձայն: Տոկոսի աճի դեպքում, ման ռիսկերը կարող են աճել, սակայն դա արդեն այլ քայլ կլինի ու անմիջապես կառնչվի միջապետական հարաբերություններին,- ասաց Հայաստանի վարչապետը:

Նա հավելեց, որ եթե անգամ ման գազագցում լինի, իրենք գիտեն, թե ինչ փաստարկներ ունեն մեր հարեւան, բարեկամ երկրի հետ խոսելու:

- Իրենց սեփականության 25 տոկոսը վաճառելու պարագայում մեր կողմից անհանգստություն ցուցաբերելու դեպքում, վտանգ կառաջացնենք առնվազն ոչ կոռեկտ լինելու, որովհետեւ իրենց սեփականությունն է, որի մեկ քառորդն իրենք վաճառում են: Նման ռիսկեր տեսակցումորեն գոյություն չունեն,- եզրափակեց վարչապետը:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՎՈՒՄ Ե ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱՆԵՐՈՒՄ

Հայաստանի կառավարությունը հավանություն տվեց մի շարք օրենքների նախագծերի փաթեթին, որով հայտարարվում է հարկային համաճարման:

Մասնավորապես, մինչեւ 2012 թվականի դեկտեմբերի 31-ը եկամտահարկի եւ պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների նվազագույն գումարների վճարման պարտավորություններ ունեցող անհատ ձեռնարկատերերն ազատվում են այդ գումարների վճարումից: Փաթեթով նախատեսվում է ինքնազբաղված անձանց ազատել հարկումից:

Սոցիալական վճարների գծով օրենքով սահմանված ժամկետներում վճարումներ չկատարելու համար հաշվարկված տույժերից եւ տուգանքներից:

րումներ չկատարելու համար հաշվարկված տույժերի պարտավորություններ ունեցող անհատ ձեռնարկատերերը, նույնպես եւ ինքնազբաղված անձինք եւս ազատվում են տույժերից: Մինչեւ 2016 թվականի սեպտեմբերի 30-ը ներառյալ, երկու եւ ավելի գույք օտարած եւ ԱՄՆ-ի գծով հարկային պարտավորություն ունեցող ֆիզիկական անձինք նույնպես ազատվում են տույժերից եւ տուգանքներից:

Հաջորդ նախագծով առաջարկվում է փաստացի գործունեություն չիրականացնող գույք եւ հարկային պարտավորություններ չունեցող հարկ վճարողներին պարզեցված ընթացակարգով լուծարվելու հնարավորություն ընձեռել: Չորրորդ նախագծով՝ առաջարկվում է նոր սերնդի հսկիչ դրամարկային մեքենաների ներկրման վերջնաժամկետը երկարաձգել մինչեւ 2018 թվականի հունվարի 1-ը, եւ հինգերորդ՝ առաջարկվում է քցիկային դրոշմանիշերի էլեկտրոնային եղանակով տրամադրելու ընթացակարգը կիրառել 2017 թվականի հունվարի 1-ից:

է փաստացի գործունեություն չիրականացնող գույք եւ հարկային պարտավորություններ չունեցող հարկ վճարողներին պարզեցված ընթացակարգով լուծարվելու հնարավորություն ընձեռել: Չորրորդ նախագծով՝ առաջարկվում է նոր սերնդի հսկիչ դրամարկային մեքենաների ներկրման վերջնաժամկետը երկարաձգել մինչեւ 2018 թվականի հունվարի 1-ը, եւ հինգերորդ՝ առաջարկվում է քցիկային դրոշմանիշերի էլեկտրոնային եղանակով տրամադրելու ընթացակարգը կիրառել 2017 թվականի հունվարի 1-ից:

ՏՈՒՆԻ ԱՌԹԻՎ ԴՈՒՐՍ ԲԵՐՎԵՑ ԱՍՏՎԱԾԱՄՈՒՄԻ ՍՈՒՐԲ ԳԵՂԱՐՈՂԸ

Դեկտեմբերի 3-ին Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ եկեղեցին նշեց Հայոց աշխարհի առաջին լուսավորիչներ Սուրբ Թադեոս եւ Սուրբ Բարդուղիմեոս առաքյալների ցնծալի տոնը:

Օրվա կապակցությամբ, Միածնաեջ Մայր Տաճարում, հանդիսապետությամբ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Օսյանյանի Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի, մատուցվեց Սրբազան Պատարագ:

Սուրբ եւ Ամենայն Պատարագին ներկա էին Հայ եկեղեցու թեմակալ առաջնորդներ, Մայր Աթոռում պաշտոնավարող եպիսկոպոսներ, միաբաններ, հայաստանյան թեմերից ժամանած բազում ուխտավորներ, զինվորականներ:

Պատարագի արարողության ավարտին, Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը Սուրբ Գեղարդով օրհնել եւ արծակել է ներկա ժողովրդին:

Սուրբ Գեղարդը, ի տես եւ ի երկրպագություն հավատացելոց, Մայր Տաճարում մնացել է մինչեւ երեկոյան ժամերգության ավարտը:

ՀԱՍՏԵՎ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ՝ ԼՂ ՀԱՐՑՈՎ

Համբուրգում ընթացող ԵԱՀԿ անդամ երկրների արագործնախարարների հերթական հավաքին, դարաբաղյան խնդրի կարգավորմամբ զբաղվող ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահ երկրները դեկտեմբերի 8-ին ընդունել են համադրեղ հայտարարություն՝ Ռուսաստանի արագործնախարար Սերգեյ Լավրովի, ԱՄՆ պետքարտուղար Ջոն Քերրիի եւ Ֆրանսիայի արագործնախարար Ժան-Մարկ Էյրոյի անունին: Հայտարարությունում նախարարները հիշատակում են Ղարաբաղում ռազմական բախումը ապրիլին, եւ կոչ են անում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահներին՝ հարգել մայիսին Վիեննայում եւ հունիսին Սանկտ Պետերբուրգում ձեռք բերված պայմանավորվածությունները:

- Մենք կողմնորոշվում ենք, որ կարգավորումը պետք է հիմնվի Հելսինկիի եզրափակիչ ակտի սկզբունքների վրա, մասնավորապես՝ ուժի չկիրառման, տարածքային ամբողջականության, ժողովուրդների հավասար իրավունքների եւ ազատ ինքնորոշման, ինչպես նաեւ համանախագահող երկրների նախագահների կողմից առաջարկված լրացուցիչ տարրերի վրա,- ասված է համադրեղ հայտարարության մեջ:

2 746 ՍՐՏԻ ՎԻՐԱՀԱՏՈՒԹՅՈՒՆ՝ ՊԵՏԱՏՎԵՐՈՎ

Հայաստանի առողջապահության նախարարությունը տեղեկացնում է, որ 2016թ. հունվարի 1-ից մինչեւ հոկտեմբերի 31-ն ընկած ժամանակաշրջանում պետության կողմից երաշխավորված անվճար եւ արտոնյալ պայմաններով սրտի վիրահատության է ենթարկվել 2,746 քաղաքացի, որից 1,118-ը՝ սպեցիալ ծրագրով, 659-ը՝ բնակչության սոցիալապես անապահով խմբերում ընդգրկվածներ, 329-ը՝ սոցիալապես շահառուներ, 483-ը՝ զինծառայողներ եւ նրանց հավասարեցված անձինք, նրանց ընտանիքների անդամներ, ինչպես նաեւ փրկարար ծառայության ծառայողներ եւ նրանց ընտանիքների անդամներ, 161-ը՝ 0-18 տարեկան երեխաներ: Նշենք, որ 379 քաղաքացու սրտի վիրահատությունը կատարվել է բաց եղանակով: Պետական պարվերի շրջանակում իրականացվել է նաեւ 2,112 կրոնարանագիտորաֆիական հետազոտություն: 2016 թվականի տարածքում սրտի ծրագրի իրականացման համար պետական բյուջեից հատկացվել է մոտ 3 մլրդ դրամ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՆԱԶԵՂԵՐ Ե ԲԵՆԶԻՆԻ ԳԻՆԸ

Հայաստանում, 2016 թվականի նոյեմբերին, հոկտեմբերի համեմատ, բենզինի գինը նվազել է 3.5 տոկոսով, դիզելային վառելիքի գները՝ 2.9 տոկոսով: 2016 թվականի նոյեմբերին, 2015 թվականի նոյեմբերի համեմատ, հանրապետությունում գրանցվել է բենզինի եւ դիզելային վառելիքի, համապատասխանաբար՝ 15.8 տոկոս եւ 21.8 տոկոս, իսկ 2015 թվականի դեկտեմբերի համեմատ՝ 15.2 տոկոս եւ 21.4 տոկոս գնանկում:

ԱՋԵԼ Ե ԱՎԻԱՏԵԾԵՍԱՆԵՐԻ ԱՌԵՎՏՈՒՐԸ

2016 թվականի հունվար-հոկտեմբերին Հայաստանում ավտոմեքենաների առևտրի ծավալը կազմել է 71 մլրդ 485.5 մլն դրամ, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի նկատմամբ, այն աճել է 20 տոկոսով:

ՏԱՐԱԳՐԱՄԻ ՓՈԽԱՆԱԿՄԱՆ ԿՈԷՐՍԸ

(9 դեկտեմբերի)

Հայաստանի Ազգային բանկի կողմից սահմանվել է տարադրամի փոխանակման հետևյալ կուրսը:

ՏԱՐԱԳՐԱՄ	ԱՌԲ	ՎԱՃԱՌԲ
ԱՄՆ ԴՈԼԱՐ	482	486
ԵՎՐՈ	509	518
ՌՈՒԲԼԻ	7.54	7.74

Դեկտեմբերի 2-ի համեմատությամբ, ԱՄՆ դոլարի կուրսը աճել է 3 դրամով:

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ

11.12.2016. Բարեկենդան Սուրբ Հակոբի պահքի

Բարեկենդան Սուրբ Հակոբի պահքի տոնը նշվում է դեկտեմբեր ամսվա առաջին կիրակիներից մեկի ժամանակ: Բարեկենդանի տոնը (բառացի՝ բարի կենդանություն, ուրախություն) գլխավոր շաբաթապատերին նախորդող շաբաթ օրը:

12.12.2016. Սուրբ Մինասի, Սուրբ Երմոգիմեսի, Սուրբ Գրա-

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

քոսի օր

13.12.2016. Սուրբ Կոռնելիոս հարյուրապետի եւ Շմավոնի՝ Քրիստոսի ազգականի, որ խաչվեց Երուսաղեմում, եւ Զմյուռնիայի Պողիկարպոս Հայրապետի եւ Արեւելքի Սուրբ վկաների օր

17.12.2016. Սուրբ Հակոբ Մծբնա Հայրապետի, Սուրբ Մարուգե Ճգնավորի եւ Սուրբ Մելիտոս եպիսկոպոսի օր

ՀՐԱՏԱՊ

ԲՈՒՆՈՒՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՀԵՌԱԽՈՍԱՀԱՍՄԱՐՆԵՐԸ

Շտապ բժշկական օգնություն - 112

Պարեկային ոստիկանություն - 112

Հրշեջ-փրկարար ծառայություն - 112

Հրշեջ-փրկարար օպերատիվ ծառայություն - 01, 011, 275-20-85, 241-17-71, 241-17-72

Պահպանության ոստիկանություն - 125

Գլխավոր տեսչություն - 126

Տեղեկատվական բյուրո - 118 08

Քաղաքապետարանի թեժ գիծ - 272-22-22

Առողջապահության նախարարության թեժ գիծ - 294-49-11, 294-34-98

Ժողովրդական պաշտպան - 299-58-98, 292-24-79

Մարդու իրավունքների պաշտպանության կենտրոն - 237-69-50, 245-45-33

Երեխայի իրավունքների պաշտպանության քաղաքային կենտրոն - 299-66-04

Եղանակի բյուրո - 243-95-31, 245-95-32

«ՂազՏրանսԳազ»-ի տեղեկատվական ծառայություն - 231-04-04

Գազի վթարային ծառայություն - 04, 274-86-27, 274-89-04

ԹԷԼԱՍԻ-ի տեղեկատվական կենտրոն - 25-52, 225-52-11

ԹԷԼԱՍԻ-ի թեժ գիծ - 277-99-99, 227-44-11

Ջրամատակարարման թեժ գիծ - 293-11-11

Ջրամատակարարման շահագործման ծառայություն - 248-72-88

Կոյուղու վթարային ծառայության թեժ գիծ - 293-11-11

Օդանավակայանի տեղեկատվական բյուրո - 231-04-21

Երկաթուղային կայարան - 256-35-66, 256-47-60

Դիդուբեի «Օկրիբա» ավտոկայարան - 234-26-92

Նավթուղիի ավտոկայարան - 274-83-03, 274-63-23

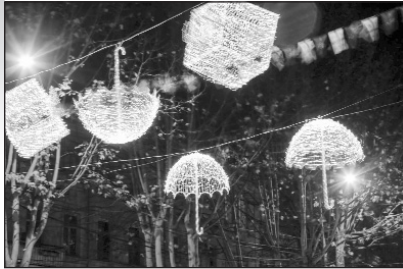
ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔ

ԹԲԻԼԻՍԻՆ ՊԱՏՐԱՍՏՎՈՒՄ Է ԱՄԱՆՈՐԻ

Թբիլիսիի քաղաքապետարանը ձեռնամուխ է եղել Ամանորի կապակցությամբ քաղաքի կենտրոնական փողոցների ձեւավորմանը. Ռուսթավելու եւ Ճավճավաձեի պողատաներում արդեն տոնական զարդարանքներ են հայտնվել:

Քաղաքապետարանի մամուլ ծառայության հաղորդագրության մեջ ասվում է. «Այս տարի ամանորյա լուսավորությամբ կզարդարվեն քաղաքի գրեթե բոլոր կենտրոնական փողոցները: Ամբողջությամբ վերականգնվել ու կարգի են բերվել հին լուսատուները, իսկ քաղաքի մի քանի փողոցներում կանցկացվի նոր լուսավորություն»:

Քաղաքապետարանը պլանավորում է ամանորյա լուսավորությամբ զարդարել Թբիլիսիի շուրջ 30 փողոց: Լուսավորությունը կմիացնեն դեկտեմբերի 15-

ին: Ամանորյա լուսավորության համար Թբիլիսիի քաղաքապետարանի բյուջեից կհատկացվի մինչև 1,2 մլն լարի:

ՆՎԻՐԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՄԱԿԱՐԳԻՉՆԵՐ` ԲԱԹՈՒՄԻ

«ԱԼՄԱՆԹԱՇՈՎ» ԿԵՆՏՐՈՆԻՆ

Հայաստանի Սփյուռքի նախարարությունը, հետեւելով վերջին տարիներին ձեւավորված ավանդությանը, կրկին իր օգնությունը տրամադրեց վիրահայոց համայնքներին, այդ թվում՝ Բաթումիի Ալեքսանդր Մանթաշովի անվան կրթամշակութային եւ երիտասարդության կենտրոնին: Նախարարության կողմից կենտրոնին հատկացվեցին տեսա-լսողական սարքավորումներ, բարձրախոսներ, համակարգիչ, տպիչ եւ տեխնիկական այլ միջոցներ:

Այս կապակցությամբ, Վիրահայոց թեմի առաջնորդ Վազգեն Եպիսկոպոս Միրզախանյանը դեկտեմբերի սկզբներին եղավ Բաթումիում եւ նվիրված տեխնիկական փոխանցեց հասցեատերերին: Սրբազան հայրը համդիպեց «Ալ. Մանթաշով» կենտրոնի տնօրեն Սոնա Հովհաննիսյանի գլխավորած ուսուցչական կազմի հետ, ականատես եղավ կատարված աշխատանքներին, գնահատանքի արժանացրեց անձնակազմի իրականացրած աշխատանքները եւ առաջնորդարանի կողմից ման-

կավարժներին փոխանցեց նվերներ:

Այցի շրջանակներում, Սրբազան Հայրը հանդիպեց նաեւ ծխական խորհրդի անդամների հետ: Սրբազան իր օրհնությունը փոխանցեց Բաթումիի Սուրբ Փրկիչ եկեղեցու, Աջարիայի, Գուրիայի եւ Իմերեթիի հայության հոգեւոր հովիվ արժանապատիվ Տեր Արարատ քահանա Գուրբայանին:

Տեր Վազգեն Եպիսկոպոսը նաեւ մասնակցեց եկեղեցական արարողություններին:

Նշենք, որ Վիրահայոց թեմի

Բաթումիի «Ալ. Մանթաշով» կրթամշակութային եւ երիտասարդության կենտրոնի շենքը ձեռք է բերվել Հայաստանի կառավարության, ի մասնավոր՝ Սփյուռքի նախարարության նյութական աջակցությամբ, վերանորոգման աշխատանքները կատարվել են Ջիմիշյան հիմնադրամի հովանավորությամբ, իսկ զույլը ձեռք է բերվել Վրաստանի կառավարության տրամադրած միջոցներով եւ Վիրահայոց թեմի առաջնորդարանի ու Սուրբ Փրկիչ եկեղեցու ծխական համայնքի աջակցությամբ:

ՀՈՐԻՉՈՆԱԿԱՆ. 1.Ճանաչված սոցիոլոգ ... Ադիբեկյան: 4.Սահարա, Գոբի: 7.Ա.Տիգրանյանի հայտնի օպերաներից: 8.Վիրահայ գրող Վ.Հունանյանցի «Ժվլ բուժարանի ...» գիրքը: 11.Նար-Դոսի «Մեր թաղը» պատմվածաշարի հերոսուհի: 12.Անիսիդ, անգուր: 14.Ծայր, սահման: 16.Ամերիկացի գրող Էդգար Ալան ...: 17.Ալյուրի մեջ կորած: 21.Թաթուլ իշխանի բերդը գրավող շահը: 23.Ցուցական դերանուն: 24.Գետ Ռուսաստանում: 27.Ստորադասական շաղկապ: 28.Անգույն գագ: 30.Սա, ..., նա: 31.Վրաստանի բոխվարչապետ, Եներգետիկայի նախարար Կալաձեն: 33.Հայաստանի մայրաքաղաքներից: 34.Հիվանդ, վատառողջ: 36.Ներկա ժամանակի օժանդակ բայ: 37.Օրգան, որը վիրահատում են սառեցնելով: 38.Նորվեգիայի կոմպոզիտոր: 39.«Իմ ... միշտ մթին, մեղավոր» (Վ.Տերյան): 40.Հուսահատ, վիատված: 42. ... ուլքեր, ինչ-ինչեր: 44.Նախկին Կալինինոն այսօր: 45.Փայտե կամ երկաթյա տարա: 47.Արեւի աստվածը Հին Եգիպտոսում: 48.Վալե..., Մարիե...: 49.Գետ Հայաստանում: 50.Հայերենի խոսքի մաս: 51.Դաֆֆու «...օրավար հող»պատմվածքը: 52.Ե.Չարենցի դուստրը: 54.Թափառական ժողովուրդ: 55.Թիֆլիսի մանրավաճառ, փերեզակ: 56.Յոթերորդ նոտան: 58.Ժխտական նախածանց: 59.Վրաց հայտնի նկարիչ ... Փիրոմանի: 62.Հավի ձու ունենալը: 63.Սիրուն, նախշուն թռչուն:

ՈՒՂՈՒՄՆԱՆ. 1.Ե՛վ տղայի անուն, ե՛ւ հույս: 2.«... խոնարհի զլուխը քո սեզ» (Հ.Շիրազ): 3.Չտաված, չտպագրված: 4.Բագրատունի թագավոր: 5.Կաթնամթերք: 6.«Մարտի 8», «Ապրիլի 7», «Չառիկ»: 9.Վրաց քաղաքական գործիչ ... Բերիա: 10.Հայերենի վերջածանց: 13.Ժամանակի միավոր: 15.Ամերիկահայ գրող Լեւոն... Մյուրմելյան: 18.Հայկական աղվոր պար: 19.Նենգ թշնամի: 20.Հասակ, տարիների թիվը: 22.Վերդիի «աղջիկ» օպերան: 25.Երեւանի Սուրբ ... եկեղեցի: 26.«Վրաստան» թերթի ֆոտոլրագրող ... Ակուլյան: 28.Հայերենի առաջին ուսուցիչը: 29.Վրաստանի պաշտպանության նախկին նախարար Խիդաշելին: 32.Մայրության եւ պտղաբերության աստվածուհին Հայոց դիցաբանության մեջ: 35.Հիմար թռչուն: 40.Հայ գրող Ազատ ...: 41.Գագարով հարուստ գյուղ Հանյաստանում: 43.Հայաստանյան հեռուստաընկերության «Մեր մեծերը» հաղորդման հեղինակ եւ վարող ... Մովսեսյան: 44.Խեղդող շոգ, տոթ: 45.ՀՀ արդարադատության նախարար Հովհաննիսյանը: 46.Գերմանացի փիլիսոփա: 47.Մարտիկ, կռվող զինվոր: 49.«Թոմ Սոյերի ...ները»: 53.Գետ Վրաստանում: 57.Հարցական դերանուն: 60.Գոյություն ունի, ներկա է: 61.«Ո՛չ ... չի կարող երեխային խլել մորից»:

Կազմեց ԱՆՆԱ ՍԱՐԻԲԵԿՅԱՆԸ

ՆԱԽՈՐԴ ՀԱՄԱՐԻ ԽԱՉԲԱՌԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՀՈՐԻՉՈՆԱԿԱՆ. 6.Մախաթ: 8.Զմուռն: 10.Վարդ: 11.Կալ: 13.Կապան: 14.Ամանոր: 16.Սկան: 17.Ֆես: 19.Դաբաղ: 21.Ռենո: 22.Դեկ: 23.Քոնց: 27.Անե: 29.Գալետ: 32.Վար: 33.Փոս: 35.Դարու: 36.Եհովա: 37.Գրաղ: 39.Ինչ: 42.Արքա: 44.Հավասի: 46.Ձանգ: 49.Գայ: 50.Մահու: 53.Լարի: 54.Գեշ: 55.Շաղ: 56.Մար: 57.Սղ: 58.Գոնե: 59.Իղծ: 60.Նիմ: 61.Տաղ: 62.Նիմ: 63.Նիմ: 64.Նիմ: 65.Նիմ: 66.Նիմ: 67.Նիմ: 68.Նիմ: 69.Նիմ: 70.Նիմ: 71.Նիմ: 72.Նիմ: 73.Նիմ: 74.Նիմ: 75.Նիմ: 76.Նիմ: 77.Նիմ: 78.Նիմ: 79.Նիմ: 80.Նիմ: 81.Նիմ: 82.Նիմ: 83.Նիմ: 84.Նիմ: 85.Նիմ: 86.Նիմ: 87.Նիմ: 88.Նիմ: 89.Նիմ: 90.Նիմ: 91.Նիմ: 92.Նիմ: 93.Նիմ: 94.Նիմ: 95.Նիմ: 96.Նիմ: 97.Նիմ: 98.Նիմ: 99.Նիմ: 100.Նիմ:

ՈՒՂՈՒՄՆԱՆ. 1.Ղարաբաղ: 2.Խթան: 3.Ազրալ: 4.Գուսան: 5.Ասկոֆեն: 7.Ավանակ: 9.Իլ: 12.Արեն: 15.Մամոն: 18.Սոխ: 20.Բելլա: 24.Թավաղ: 25.Ցերեկ: 26.Կտուր: 28.Կով: 30.Աղեն: 31.Երգ: 33.Փոքր: 34.Սալա: 38.Ավագ: 40.Չինարի: 41.Հայելի: 42.Աին: 43.Քահանա: 45.Վագոն: 47.Ալա: 48.Գրող: 51.Աշոտ: 52.Ուղեղ:

**Խմբագիր՝
ՎԱՆ ԲԱՅԲՈՒՐԹՅԱՆ**

**Մեր հասցեն՝ Թբիլիսի 0105
Գ.Աթոնելի փ. 5 Հեռ. 2990-739, 2990-774
www.vrastan.ge
E-mail: vrastan@caucasus.net**

**Գրանցման վկայական
№ 4 4 - 1439
«ԿՈՒՆՐ» հրատարակչություն**

**“ВРАСТАН”
Тбилиси, Грузия
«VRASTAN»
Georgia, Tbilisi
Индекс 66445**